

Medlemsblad for Hringarike Slektshistoriegruppe

Nr. 2.

Desember 1992.

Argang 2.

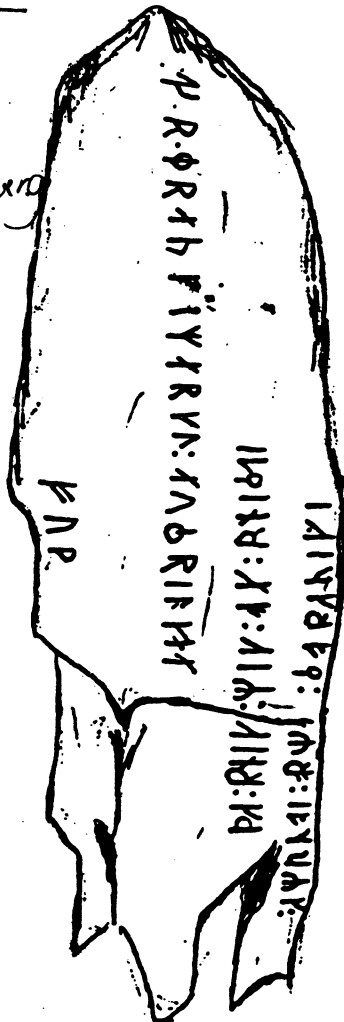
Start alle med:

EKS:

Det står å lese i

Hringariki DES. 1992

Skrevet av: Thorleif Solvang

100-100000

CONFIDENTIAL

100

CONFIDENTIAL
SECRET

CONFIDENTIAL
SECRET

CONFIDENTIAL
SECRET

CONFIDENTIAL

SECRET

REDAKSJONSKOMITEENS HJÖRNE.

KJÆRE MEDLEMMER!

Her er vi igjen, som vi lovet! med et nytt hefte av Hringariki, nr. 2/92.

I dette nummeret vil dere finne en meddelelse om ny slektslitteratur, kirkebokavskrifter for Jevnaker og Lunner 1716-1800. Avskriftene finnes på Ringerike bibliotek. Ellers en oversikt over historisk og slektshistorisk litteratur som er å få kjøpt i Ringerikes Sparebank og Sparebanken Nor/Hole Sparebank.

Ingeborg og Wilhelm Elsrud har denne gang to interessante artikler - fortsettelsen om "Haugerud'n", dvs. Ole Hansen Rustand fra Ådal som utvandret til Amerika, og en artikkel om den bergtatte Astrid Olsdatter Elsrud og hennes slekt.

Thorleif Solberg kommer igjen med en artikkel, denne gang om den norske adelsætten Bagge, og Eigil Elsrud avslutter sin avskrift av folketellingen for Ådal for 1865.

Spørsmålsspalten har denne gang bare et spørsmål, og vi oppfordrer medlemmene til å bruke denne spalten hvis noen har slektshistoriske spørsmål, kanskje noen kan hjelpe. Likeledes tar vi gjerne i mot stoff til Hringariki fra medlemmene.

Neste nummer av Hringariki kommer mai/juni 1993.

Så ønsker vi dere alle en gledelig jul, og et riktig godt nyttår!

De beste hilsner fra redaksjonskomiteen.

NY SLEKTSLITTERATUR.

Fra vårt medlem nr. 100, Per Jacob Desserud, anestesilege ved Ålesund sykehus, adr: Lövika, 6013 Ålesund, har slektsgruppa fått et verdifullt bidrag til vår slektslitteratur.

Han har på data bearbeidet Arne Brorsons kirkebokavskrifter for Jevnaker og Lunner, i tidsrommet 1716-1800. Listene er satt opp familievis.

Arbeidet oppbevares, som all vår annen litteratur, på Ringerike Bibliotek.

Vi takker for den velkomne jubileumsgaven.

Redaksjonen.

HISTORISK OG SLEKTSHISTORISK LITTERATUR TIL SALGS

PÅ FØLGENDE STEDER:

RINGERIKES SPAREBANK:

Hönefoss kommune:	Hönefoss - byens historie-trykt 1915	kr. 100,00.
A. Lagesen:	Ringerikske Slekter I, slekter fra Hole og Tyristrand	" 100,00
A. Lagesen:	Ringerikske Slegter II, slekter fra Haug,anneks til Norderhov	" 100,00
A. Lagesen:	Ringerikske Slekter III, slekter fra Norderhov hovedsogn	" 125,00
Peter Lyse:	Attved Tyrifjorden.	" 100,00
Ringerike Slektshistoriegruppe:	Tingbok I for Ringerike 1652/53	" 100,00
Ringerike Slektshistoriegruppe:	Tingbok II for Ringerike 1658/60	" 100,00
Jonas Ramus:	Ordsamling(fra 1698)	" 25,00

SPAREBANKEN NOR/HOLE SPAREBANK:

Jon Guldal:	Folkeminner fra Hole	" 100,00
Margit Björg Harsson:	Skolehistorie for Hole til 1940	" 100,00
Hole bygdebokkomite:	Hole i bilder 1850-1950	" 100,00.
Peter Lyse:	Attved Tyrifjorden	" 100,00
A. Lagesen:	Ringerikske Slekter I, slekter fra Hole og Tyristrand.	" 100,00
Jonas Ramus:	Ordsamling (fra 1698)	" 25,00

Thorleif Solberg:

Av B A G G E - ætt.

Først et lite sidesprang fra Aschehougs leksikon: "Bagge, et i gamle dager av dansker og svensker hyppig brukt økenavn på nordmennene, er svensk bagge = vær, dernest også egensindig person, siktende til den nordmennene tillagte stedighet. Både i Danmark og Sverige sa man forøvrig også alminnelig for bagge, norbagge. Dette ord har holdt seg som betegnelse for de små norske fjordhester."

"Det finst fleire gamle adelsætter som heiter Bagge. Greiner av den norske Bagge-ætta har nok gått over i bondestanden, heiter det i "Adelen i Norge" av I.Sæter. Der er det registrert ein Bjørn Olufson Bagge på Steig, nemnd i 1432, og elles finst det både Nils, Oluf og Peder blant desse folka. Fleire av denne ætta har hatt framstående stillingar." (Østro: Boka om Gol VI, s.303).

Fra Norsk Biografisk Leksikon: "Olav Nilsson Bagge, død 1525, Riksråd. B. tilhørte en norsk adelsslekt fra det 15.årh. og er nevnt første gang i 1488 som forlenet med Jemtland, en forleining han beholdt for livstid. Han kalles vepner og er fra 1489 medlem av riksrådet, han må vel være født engang i 1460-årene. Lagmann i Steig på Hålogaland fra 1514. Deltok 25/2-1525 på rådsmøte i Oslo. Gift med Anne Pedersdatter til Hatteberg, datter av Riksråden Hr. Peder Karlson til Hatteberg og fru Botild Svalesdatter Smør. Av døtrene ble den ene Anna, Munkelivs siste abedisse, den andre Jomfru Magdalena til Hatteberg og Hananger døde ugift og stenrik i 1547."

"En yngre adelig slekt Bagge av Holmegaard, som førte en lindorm i sitt våpen, opptrer i midten av det 16.århundre med Peder Bagge, som ble adlet i 1582. Slekten gikk 100 år etter over i bondstand og forsvant." (Aschehougs leksikon).

"De norske adelsslekter Bagge, Nettelhorst og Svale eiet i sin tid det store Ous gods i Berg og Idd herreder, hvor Halden by ligger. Den gamle herregård solgtes i 1686 til kong Kristian V, som lot den legge ut til byterritorium." (Sæter: Adelen i Norge.)

Slektsforbindelsen mellom disse gamle Bagge-slektene og de personer som seinere kaller seg Bagge eller synes å ha tilknytning til en Bagge-slekt, har slektsforskerne ennå ikke greid å finne, men at den er der, virker svært sannsynlig.

I en artikkel om Bratt-ætten i N.S.T. XIII, hft.3, s.258 omtales en Knut Halvorson Bagge, som giftet seg med enken Marit Torsteinsdatter, enke etter Per Østenson Bratt, død ca 1565. Sønnen Per Knutson satt på Rolstad i Fron og har etterkommere i Gudbrandsdalen.

I en artikkel om skattemanntallet 1528 på Ringerike (Heftet Ringerike 1983) drøfter Eyvind Fjeld Halvorsen hvorfor enkelte fullgarder ikke er nevnt i manntallet. De har ikke ligget øde, og må derfor ha vært skattefrie. En slik gard er vestre Berg i Haug, skyld 1 1/2 skpd., gammelt krongods. Til det siste møtet av det norske riksrådet i Bud i 1533 sendte en mann som kaller seg Halvord Bagge en innberetning om en sak til erkebiskopen, som var formann i rådet. I 1529 er den samme Halvord Bagge vitne ved salg av jord på Mo i Steinsfjerdingen. Det er ikke umulig at det er som setesvein (biskopens setesveiner var skattefrie) at han innberetter til erkebiskopen. Mannen var fremdeles i live i 1557/58 og 1560/61, for da betaler han holding (tredje-årstake) av "det gamle krongods", 1 daler begge gangene. Siden Hallvord har et tilnavn, er han ikke nevnt med gårdsnavn til "etternavn", og dermed ser det ut til at det kan være vanskelig å finne ut hvor han bodde. Men det er bare en gård av det lille som var igjen av "det gamle krongods" på 1500-tallet som det kan være tale om, og det er vestre Berg i Haug. Både i 1557/58 og 1560/61 blir det naturligvis betalt landskyld av vestre Berg også, og i den delen av regnskapet er brukeren oppført som Hallvord Berg. I 1557/58 er "Hallvord Bagges sønn" oppført i bøte- registret med en bot på 12 daler for "kjetteri". Kanskje den forhen- værende setesveinen og hans familie ikke riktig kunne bekvemme seg til å slutte seg til den nye lutherske tro?, undrer Eyvind Fjeld Halvorsen.

Er Hallvord Berg den første Bagge"n på Ringerike?

De ringerikske Bagge-attlingers første sikre stamfedre dukker opp i Hallingdal på 1500/1600-tallet. Her må vi søke vår kunnskap i Terje Østros gards- og ættesoge fra Gol, bd.VI, fra s.300 og fra s.284. #293

Bjørn Bjørnson Olsgard i Gol, som døde i tidsrommet 1606-12, var gift med Guri Guttormsdatter. Det er skifte etter begge i 1624. I 1604 var Olsgard taksert som fullgard. Bjørn og Guri eide ved skiftet hele Olsgard, 18 løb, halve Kivegard, i Hersgard 6 løb m.m. De eide også gods i Valdres, 11 løb i nordre Rogne i østre Slidre. Guri hadde også arvet noe gods i Sigdal. Østro mener også det er slektsskap til Hamre i Valdres og Tolleivsgard i Nes.

Bjørn Olsgard og kona hadde følgende barn:

- ① Bjørn Bjørnson Gunildgard(Ål) - Eidal (Nes) - Uppheim (Torpo), f.omkr.1560, g.m. Barbro Bjørnsdt Uppheim (Torpo). Han skrev seg for Bjørn Bagge.
- ② Guttorm Bjørnson Uppheim (Torpo), død før 1609, g.m. Ingri Bjørnsdt Uppheim.
- ③ Knut Bjørnson Olsgard, f.ca 1570, g.m. enken Barbro Knutsdt Medbøen, datter av Knut Halsteinson på søre Ørpen i Krødsherad. Barbro var først g.m. Gudbrand Knutson Medbøen i Flå.
- ④ Arne Bjørnson Dølven i Sør-Aurdal, Dølvenhøvdingen, død før 1656 og g.m. Siri Mortensdt. Arne rådde over tre gardar i Sør-Aurdal, Dølven, Tronhus og Øyhus, og har tallrik etterslekt.
- ⑤ Ivar Bjørnson Medbøen (Flå), f.ca 1575, g.m.1. Olaug (Gollaug) Guttormsd Gulsvik, g.m.2. Birgit Sindresdt.
- ⑥ NN Bjørnsdt g.m. Per Bjella (Ål).
- ⑦ NN Bjørnsdt g.m. Knut Olson Tronsgard.

Østro skriver: "Fleire av etterkomarane til Bjørn og Guri skreiv seg, eller vart skrivi/kalla for Bagge. Dette var nok ikje noko vanleg klengenamn, men heller eit gjævt namn, som dei til dels nytta sjølv, Sonen Bjørn Bjørnson Eidal er skrive for Bjørn Bagge. Mann til sonedottera til sistnemnde vart kalla Baggemågen. Den luten Bjørn åtte i Rogne vart kalla Baggeparten, og so åtte Bjørn ein lut i Rukke, som vart kalla Baggeluten. Bjørn og familie budde ei tid på Gunhildgard, der heiter ein lut Baggegarden. Son til Ivar Medbøen skreiv seg for Knut Bagge."

Ivar Bjørnson Olsgard, Medbøen (Flå), f.ca 1575, død omkr.1660.
Han var første gang g.m. Olaug (Gollaug) Guttormsdatter Gulsvik (Flå), død like etter 3/2-1637, datter av Guttorm Jonson Gulsvik og Birgit Torsdt Frøvold (Eggedal). Annen gang ble Ivar g.m. enken Birgit Sindresdatter Gulsvik fra Sundre i Ål, datter til Sindre Knutson Sundre og Ambjørg Olsdt Hus. Birgit hadde før vært g.m. Jon Guttormson Gulsvik.

Ivar er nevnt på Sønsteby (Flå) alt i 1615, han eide da 4 løb. i garden. I 1641 eide han 3 fjerdinge og i 1647 3 sold odel med byksel. I 1653 står Ivar som eier av 1 1/2 sold i Medbøen, 3 løb i Olsgard, 1 sold i Gulsvik og 2 løb i nedre Gulsvik. Han eier også gods i Lindeli og Leknes i Flå.

I sitt første ekteskap hadde Ivar Medbøen følgende barn:

1. Halvor Ivarson Bakke (Ådal), f.ca 1625.
  2. Guttorm Ivarson Medbøen, f.ca 1627, g.m. Birgit Eiriksdt Hesla (Gol).
  3. Guri Ivarsdt g.m. Lars Sveinson Sata (Ål), seinere med Rasmus Halvorson.
  4. Ola Ivarson.
- I andre ekteskapet hadde Ivar Medbøen barna:
5. Knut Ivarson Bagge (Sundre), f.ca 1639, g.m. Birgit Olsdt.
  6. Nils Ivarson Strand (Ål), f.ca 1645.

Halvor Ivarson Bakke eller Oppen, f.omkr.1625, død etter 1680.
Hans kone er ukjent, men trolig hadde hun initialene M.H.D., for i et skifte på Grimsgard i Nes 1725 etter Per Gauteson Grimsgard, ble det registrert to sølvskjeer med bokstavene H.I.S. M.H.D.

Det er mulig forbokstavene til besteforeldrene hans.

I 1655 står Halvor sammen med faren Ivar Medbøen, som bruker av Medbøen. I 1657 og 1660 heter det at Ivar Medbøen åtte sjøl 1 1/2 sold med byksel, "och hans søn Halduor Iffuerssen paa Ringerige" åtte 7 1/2 sett uten byksel. Halvor har mellom 1655 og 1657 flyttet til Ringerike, og er nok identisk med den Halvor som i 1664-1666 var på Oppen eller Bakke i Ådalen, som da var 40 år og feilaktig kalt for "Torssen". I rosstjeneste for Norderhov i 1661 heter det: "Halduor Ifrsen eier i Medbøen i Flaa 7 1/2 sett m.b. I denne første tida er det ikke registrert noen bonde på Oppen eller Bakke. Men samme året nevnes en del nyopptagne rødningplasser i Norderhov, som Ådalen dengang lå under, som ikke var

lagt i skyld. Fra omkring 1666 er "Halduor Oppen" nevnt under husmenn og handverkere, David Sinckler på Bragernes eide garden. Halvor er nevnt siste gang i 1678, eier av bruket var da Hans Hansen på Bragernes.

Halvor Ivarson Bakke - Oppen hadde disse barna:

1. Sindre Halvorson Bakke eller Oppen, f.omkr.1648, g.m. Kari Brynildsdatter Tollefsrud fra Sør-Aurdal.
2. Gaute Halvorson Skogen - Rød, i Skoger, g.m.1. Mari Andersdt, g.m.2. Goro Larsdt. I første ekteskap hadde han sønnen Per Gauteson Grimsgard (Nes). Gaute drev som gardspekulant og pengeutlåner i stor stil. Den 19/2-1695 kjøper han gårdeplassen Oppen i Ådalen av skyld 2 skinn, for 80 rdl av Johan von Cap-pelen. Ved kjøpebrev tingl. 9/3-1705 selger han garden til sin bror, Sindre Halvorson, for samme pris. *Ane nr. 22.289*
3. Olaug Halvorsdt. g.m. enkemann Guttorm Olson Leknes (Flå). Guttorm var en fæl konemishandler og trolig også drapsmann. Olaug ble funnet død i Krøderen først i juni 1681, og Guttorm ble mistenkt for å ha tatt henne av dage. Han ble også dømt til å miste sitt hode ved sverd, men var da alt død i fengslet. Under rettssaken i juli 1681 fortalte et vitne, Åse Tjostolfsdatter, at Guttorm engang truet Olaug til å drikke øl, hvis hun ikke ville, skulle han slå det over henne. Det heter videre: "Guttorm tog fat paa hende igien och slog hende meget gruelig baade i ansigtet och anden steds, och støtte och knusted hende grumbt, tog hende saa fat i axlerne, Jeg tør brende op ald Bagge-ætten om jeg vill gjøre det, da suared Olaug hann: da faar du faerre vit, om du schall gjøre de...." Og videre fortalte Åse da Olaug "den tid var reist till Aadalen effter sit fæ...."
I saken nevnes også at Gaute Halvorson og hans farbror Knut Ivarsson var tilstede som anklagere.
4. Eli Halvorsdt, nevnt i saken i 1681.